

پژوهشکده شورای نگهبان

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

اساسنامه شرکت عمران شهر جدید عالی شهر

شماره مسلسل: ۱۳۹۵۰۰۹۲

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۹/۲۱

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان
اساسنامه شرکت عمران شهر جدید عالیشهر

استخراج، تنقیح و تدوین:

مصطفی مسعودیان

بازبین و ناظر علمی:

کاظم گوهی اصفهانی

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۵۰۰۹۲

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۰۹/۲۱

پژوهشکده شورای نگهبان

فهرست مطالب

۲	مقدمه
۳	درآمد
۵	نظر نهایی شورای نگهبان

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر این‌ها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضاء را استخراج نموده و با حفظ اصالت، آن‌ها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

اساسنامه شرکت عمران شهر جدید عالی شهر مصوب ۱۳۹۳/۲/۳

درآمد

هیئت وزیران در راستای اختیار حاصل از ذیل اصل (۸۵) قانون اساسی و به استناد تبصره (۵) ماده (۱۱) قانون زمین شهری مصوب ۱۳۶۶، «اساسنامه شرکت عمران شهر جدید عالی شهر» را بنا به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۲/۳ هیئت وزیران به تصویب رساند. پس از آن، این مصوبه جهت طی تشریفات قانونی مقرر در اصل (۸۵) قانون اساسی، جهت بررسی عدم مغایرت مفاد آن با موازین شرع و قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۴۸۰۳۶/۲۳۵۶۳ مورخ ۱۳۹۳/۳/۴ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۴/۴، مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی ندانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۳/۱۰۲/۱۳۰۴ مورخ ۱۳۹۳/۴/۷ به هیئت وزیران اعلام کرد.

تاریخ مصوبه هیئت وزیران: ۱۳۹۳/۲/۳

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۳/۴/۴

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۳/۲/۳ به پیشنهاد شماره ۶۲۱۶۱/۱۰۰/۰۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۵ وزارت راه و شهرسازی و به استناد تبصره (۵) ماده (۱۱) قانون زمین شهری - مصوب ۱۳۶۶-^(۱) اساسنامه شرکت عمران شهر جدید عالیشهر را به شرح زیر تصویب کرد:

فصل اول: کلیات

ماده ۱- شرکت عمران شهر جدید عالیشهر که در این اساسنامه به اختصار شرکت نامیده می‌شود، شرکتی سهامی و دولتی و زیرمجموعه شرکت عمران شهرهای جدید (مادر تخصصی) و دارای شخصیت حقوقی مستقل است و بر اساس مفاد این اساسنامه و قوانین و مقررات مربوط فعالیت می‌نماید.

ماده ۲- ...

فصل سوم: ارکان شرکت

ماده ۶- ارکان شرکت به شرح زیر است:

الف- مجمع عمومی

ب- هیئت مدیره و مدیرعامل

ج- بازرس (حسابرس)

ماده ۷- ...

۱. تبصره (۵) ماده (۱۱) قانون زمین شهری مصوب ۱۳۶۶/۶/۲۲: «ماده ۱۱- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است بر اساس سیاست عمومی کشور طبق آیین‌نامه اجرایی نسبت به آماده‌سازی یا عمران و واگذاری زمین‌های خود مطابق طرح‌های مصوب قانونی اقدام کند.

تبصره ۱- ...

تبصره ۵- وزارت مسکن و شهرسازی در جهت اجرای مفاد این ماده و ایجاد شهرها و شهرک‌ها با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه می‌تواند نسبت به تشکیل شرکت‌های عمرانی و ساختمانی رأساً و یا با مشارکت بخش غیر دولتی اقدام نماید. اساسنامه این قبیل شرکت‌ها به پیشنهاد وزارت مذکور به تصویب هیئت دولت خواهد رسید.»

دیدگاه مغایرت

از نظر شرعی، تصدی مناصبی همچون هیئت مدیره و مدیرعامل منوط به مورد وثوق بودن شخص است، حال آنکه در این مصوبه تصدی منصب هیئت مدیره و مدیرعامل شرکت منوط به شرط وثاقت و احراز آن نشده است. از این رو، اطلاق این مصوبه از این جهت، مغایر با موازین شرعی است.

دیدگاه عدم مغایرت

اگرچه در این مصوبه به لزوم وثاقت اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل تصریح نشده است، لیکن با توجه به اینکه طبق ماده (۱) این مصوبه، شرکت عمران شهر جدید عالی شهر، دولتی محسوب می شود و طبق قانون، از کسانی که متقاضی تصدی مناصب دولتی می شوند، گزینش به عمل می آید و یکی از شرایط گزینش، مورد وثوق بودن افراد متقاضی است، نیازی به ذکر مجدد این شرط در این مصوبه برای هیئت مدیره و مدیرعامل آن شرکت نبوده است. از این رو، از آنجا که شرط وثاقت برای تصدی منصب هیئت مدیره و مدیرعامل شرکت مذکور امری مفروض و مفروضه غنه است، عدم ذکر شرط وثاقت در این مصوبه با اشکالی مواجه نیست.

نظر شورای نگهبان

مصوبه‌ی مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه هیئت وزیران در خصوص اساسنامه شرکت عمران شهر جدید عالی شهر، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را اِنفا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطرو و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلو گیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگساده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir